Universal Declaration of Human Rights-Tamang Language

म्हीलुअी याङतामला जाम्बुलिङखोरला घोषणापत्र

प्रस्तावना

जाम्बुलिङला म्हीला दिमथेमेला बेनान मुल्मीकादेला अन्तरनीहित प्रतिष्ठा, च्योच्यो थेन ब्यान्बारी आखाम्बा याङतामकादेला डेनला लागिरी स्वतन्त्रता, न्याय थेन शान्ति आधार ताबासे,

मानवअधिकारला लेबाफेबाला परिणामसे म्हीला विवेकदान आघात ताना लाबा ह्वाङबा बर्बरतापूर्ण गेकादे ताबासे ओम म्हीदा खालाअी म्राङसी आलोङना ह्वाङला आस्था थेन ताम पाङबारी म्याङबाला उपभोग लाबारी याङबा ह्युल्बाला ग्रेन आकांक्षा ताबासे,

अत्याचार थेन नाङबा प्लेबाला विरुद्ध लिच्छाला ग्याम विद्रोह लाबारी म्हीदा बाध्य आताना लाबारी कानूनला शासनग्याम म्हीला याङतामदा सोना लातोबासे,

ह्युलकादेगुङरी ज्याबा सम्वन्ध ल्हेना लातोबासे,

संयुक्त राष्ट्रसङ्घला ह्युल्बाकादेसे वडापत्ररी म्हीला मौलिक याङतामकादे थेन म्हीला प्रतिष्ठा ओम ह्वेम्बाकोला थेन म्रीङकोलाला गुङरी च्योच्यो अधिकारकादे थान्दासी ग्रेन स्वतन्त्रताला छ्यामरी सामाजिक प्रगति थेन ल्हुअीदा ज्याबा लाबारी दृढ सङ्कल्प लाबासे,

मुल्मी ह्युलकादेसे संयुक्त राष्ट्रसङ्घला ह्वोरी म्हीला याङताम थेन मौलिक स्वतन्त्रता किन्दासी जाम्बुलिङखोरला डेन, पालना थेन प्रवर्द्धन लाबारी प्रतिज्ञा लाबासे, चु याङतामथेन स्वतन्त्रता याङबाला लागिरी गोर्कीन समझदारी ताबा ल्हानान ज्याबा ताबासे,

महासभासे बेनान ह्युल्बाकादे थेन बेनान ह्युलकादेसे याङबा गोर्कीन मापदण्डला रुपरी चु म्हीला याङतामदा जाम्बुलिङखोरला घोषणापत्र घोषणा लाला ओम चु उद्देश्यला लागिरी बेनान म्ही थेन समाजला बेनान अङ्गसे चु घोषणापत्रदा खाअीमातामान सेमरी थान्सी लोप्पा थेन ब्रिबा डोबाला ग्यामसे चु याङताम थेन स्वतन्त्रताकादेला फिरी डेन लाबारी, ह्युल थेन जाम्बुलिङखोररी, मुल्मी ह्युलला ह्युल्बाकादे गुङरी, थेनीकादेला ग्ला थेन ग्लाअधिकार न्हाङला थे अधिकारकादेला डेन थेन पालना लाबा बाङ तासेदा विश्वास किन्बा मुला ।

धारा १

बेनान म्हीकादे प्रतिष्ठा थेन याङतामला आधाररी केमाहेन्सेन स्वतन्त्र थेन च्योच्यो ताला । थेनीकादे बुद्धि थेन विवेक किन्दासी खाबा ताला ओम गीसेमगीला गुङरी डीक्पा ह्विक्पा लातोसेदा मुला ।

धारा २

जाति, वर्ण, लिङ्ग, ग्योअी, धर्म, राजनीतिक थेन स्यान सेमताम, राष्ट्रिय थेन सामाजिक उत्पत्ति, सम्पत्ति, केबा वा स्यान खाप्पाअी हैसियत ह्राङबा खाप्पाअीनोन आधाररी खाराङबाअी लेबाफेबा आलाना बेनान म्हीदा चु घोषणापत्ररी ब्रिबा याङताम थेन स्वतन्त्रताकादेला याङताम तासेदा मुला । चुला छ्यामरी राजनीतिक, क्षेत्रधिकार या स्यान ह्युल थुमथेन सम्बन्धित म्ही, खाप्पाअीनोन स्वतन्त्र, संरक्षित, स्वशासनरहित वा बाह्य सत्ताग्याम शासित ह्युल बिबा ह्राङबा खाप्पाअीनोन आधाररी लेबाफेबा लासेदा आरे ।

धारा ३

बेनान म्हीदा ल्हुअी स्वतन्त्रता थेन सुरक्षाला याङताम तासेदा मुला ।

धारा ४

खालाअीदा ग्याबा स्होदासी थान्सेदा आरे । खाप्पाअीनोन दासत्व थेन दास छोङदा क्योङनोन काबा मुला ।

धारा ५

खाप्पाअी म्हीदा ल्हुअी यातना पिन्बा थेन आज्याबा, म्हीदा लाबारीन आताबा थेन अपमान ताबा गे ओम सजाय लासेदा आरे ।

धारा ६

कानूनला मीरी बेनान म्हीदा म्हीला रूपरी मान्यता याङबा याङताम तासेदा मुला ।

धारा७

बेनान म्हीकादे तिलाअी लेबाफेबा आलाना कानूनला मीरी च्योच्यो तासेदा मुला ओम कानूनला आधाररी बेनादान गोर्कीन ह्रिक्पा लासेदा मुला । बेनान म्हीकादेदा चु घोषणापत्रदा नाङबा वा स्यान खाप्पाअीनोन लेबाफेबा वा खाप्पाअी लेबाफेबादा लागिरी थीःबाला विरुद्ध कानूनला च्योच्यो संरक्षण याङबा याङताम तासेदा मुला ।

धारा ८

बेनान म्हीदा ह्युलठीम वा कानूनसे पिन्बा याङतामकादेदा नाङबालाविरुद्ध सक्षम न्यायालयग्याम कोङबा कानुनी मन लाबारी म्याङबा याङताम तासेदा मुला ।

धारा ९

खालाअीदा स्वेच्छाचारी ढंगसे चुङबा, नजरबन्दरी थान्बा वा ह्युलग्यामसे तेसेदा आरे ।

धारा १०

खाप्पातामान म्हीदा थेदा ल्हागब लाबा फौजदारी अभियोग वा थेला याङतामथेन दायित्वला निरुपण लामा स्वतन्त्र थेन कोङबा न्यायालयरी च्योच्यो लासी निष्पक्ष थेन सार्वजनिक सुनुवाई लाबारी म्याँङबा याङताम तासेदा मुला ।

धारा ११

(१) दण्डनीय कसूरला अभियोग ल्हागब ताबा म्हीदा सार्वजानिक सुनुवाईरी ह्वाङला प्रतिरक्षाला लागिरी तोबा प्रमाणकादे थान्बारी ओम कानून आन्छार दोषि प्रमाणित आतादेदोना निर्दोष तासेदा याङताम तासेदा मुला ।

(२) खाप्पाअी म्हीदा गे लाबा दुअीरी ह्युल थेन जाम्बुलिङखोरला कानूनसे दण्डनीय गे बिदासी आपाङबा गेदा खाप्पाअीनोन म्हीदा दण्डनीय कसुरला दोषी प्रमाणित लासी सजाय लासेदा आरे । होजा दण्डनीय कसुर लाबा दुअीरी लागू लाबा सजाय बिमा ल्हाना सजायअेनोन लासेदा आरे ।

धारा १२

खाप्पाअीनोन म्हीला गोपनीयता, दिमम्हेमे, दिम वा पत्र व्यवहार स्वेच्छाचारी वा कानुनदा नाङदासी हस्तक्षेप लासेदा आरे । ओम थेला प्रतिष्ठा थेन ख्यातीरी नोन कानुनदा नाङसी गे लासेदा आरे । बेनान म्हीदा थेराङबा नाङबाला विरुद्ध कानूनग्याम सोना लाबारी याङबा याङबा तासेदा मुला ।

धारा १३

१. खाम्पातामान म्हीदा ह्वाङला ह्युलला साँद न्हाङरी निबाखाबा लाबा थेन टिबारी म्याङबा स्वतन्त्रताला याङताम तासेदा मुला ।

२. खाप्पातामान म्हीदा ह्वाङला ह्युल वा स्यान खाप्पाअी ह्युल ख्लाबारी याङबा थेन दोगाबारी म्याङबा याङताम तासेदा मुला ।

धारा १४

१. खाप्पाअी म्हीदा अत्याचार थेन उत्पीडनग्याम सोबारी खाप्पाअी ह्युलरी निसी टिबा याङताम तासेदा मुला ।

२.गैर-राजनीतिक अपराधकादे वा संयुक्त राष्ट्रसङ्घला उद्देश्य थेन सिद्धान्तकादेला विरुद्धला गेकादेग्याम वास्तविक रुपरी थोन्बा मुद्दाकादेरी बिसाम चु याङतामला उपभोग लाबारी खाम्सेदा आरे ।

धारा १५

१. खाप्पातामन म्हीदा राष्ट्रियताला याङताम तासेदा मुला ।
२. खाप्पाअीनोन म्हीदा स्वेच्छाचारी ढंगसे थेला राष्ट्रियताग्याम थारेङ ताना लासेदा आरे, बिसाम खाप्पाअीनोन म्हीदा राष्ट्रियता पोबारी याङबा याङताम ग्यामअेनोन थारेङ ताना लासेदा आरे ।

धारा १६

१. दिङ छ्योबा ह्वेम्बाजुगु थेन म्रीङजुगुदा जाति, राष्ट्रियता वा धर्मसे ब्रेल्बा लाबारी कासेदा आरे । तिलाअी काबा डुङबा आलाना ह्वाङला दिमनाम स्होबा याङताम तासेदा मुला । थेनीकादेदा ब्रेल्बा लाबाला दुअीरी, लासी जिन्सी लिच्छा थेन फेबा दुअीरीनोन च्योच्यो याङताम याङसेदा मुला ।

२. ब्रेल्बा लासेदा म्हाछार थेन चाङछार ङिलान सेम डिक्साम जेक्खेन ब्रेल्बा लासेदा मुला ।

३. दिमम्हेमे समाजला प्राकृतिक ओम आधारभूत इकाई हिन्ना । थेसे लामा दिमम्हेमेसे समाज ओम ह्युलग्याम संरक्षण याङबा याङताम थान्सेदा मुला ।

धारा १७

१. खाप्पातामान म्हीदा ह्वाङला व्यक्तिगतला छ्यामरी स्यान म्हीकादेथेन डिक्दासी सम्पत्ति थान्बा याङताम तासेदा मुला ।

२. खाप्पाअीनोन म्हीदा स्वेच्छाचारी ढंगसे थेला सम्पत्तिग्याम थारेङ ताना लासेदा आरे ।

धारा १८

खाप्पातामान म्हीदा ह्वाङला सेमताम थान्बा, विवेक प्रयोग लाबा ओम धर्मला स्वतन्त्रताला याङताम तासेदा मुला । चु न्हाङरी थेसे ह्वाङसे दाम्बा धर्म वा आस्था पोबा स्वतन्त्रता, व्यक्तिगत रुपरी वा स्यानथेन डिक्दासी, सार्वजनिक वा निजी रुपरी लादा देवा लाबा स्वतन्त्रताला छ्यामरी, ह्वाङला धर्म तेन्बा,ह्वाङला धर्म लोप्पा, आस्था थान्बा, पुजा लाबारी याङबा स्वतन्त्रताकादे परब तासेदा मुला ।

धारा १९

खाप्पातामान म्हीदा ह्राङला सेमताम थान्बा थेन ह्राङला ताम थान्बा याङताम तासेदा मुला । चु याङताम न्हाङरी विना हस्तक्षेप ह्राङला सेमताम थान्बारी याङबा स्वतन्त्रता, साँदला बन्देज विना खाप्पाअीनोन माध्यमग्याम सूचना थेन सेमतामकादे याङबा, म्हाअीबा थेन प्रसार लाबा स्वतन्त्रताअीनोन परब तासेदाम मुला ।

धारा २०

१. खाप्पातामान म्हीदा शान्तिपूर्वक सभा लाबा थेन गेन्दुन ठ्वाङबा याङताम तासेदा मुला ।

२. खाप्पातामान म्हीदा खाप्पाअी गेन्दुनरी टिबारी बाध्य ताना लाबारी खाम्सेदा आरे ।

धारा २१

१. खाप्पातामान म्हीदा प्रत्यक्ष वा स्वतन्त्र तासी दाम्बा मुल्मीकादेग्याम ह्राङला ह्युलला सरकाररी बो किन्बारी याङबा याङताम तासेदा मुला ।

२. खाप्पा तामान म्हीदा ह्राङला ह्युलला सार्वजनिक सेवारी च्योच्यो पहुँच याङबा याङतामतासेदा मुला ।

३. सरकारला शासन लाबा आधार ह्युल्बाला सेम तासेदा मुला । चुराङबा सेम आवाधिक थेन निष्पक्ष मतदानग्याम दाम्सेदा मुला ओम थेराङबा निर्वाचन गोप्य मतदान वा स्यान थेराङबान स्वतन्त्र मतदान प्रणालीग्याम लासेदा मुला ।

धारा २२

समाजला मुल्मीला हैसियतरी खाप्पातामन म्हीदा सामाजिक सुरक्षाला याङताम तासेदा मुला, छ्यामरी बेनान म्हीदा ग्लेठीमला ह्युलला बाङ वा जाम्बुलिङखोरला ह्रोग्याम ओम थे ह्युलला स्रोत थेन साधनअन्सार थेला प्रतिष्ठा थेन स्वतन्त्र व्यक्तित्व ल्हेना लाबाला लागिरी लानोन तोबा आर्थिक, सामाजिक थेन सांस्कुतिक याङतामकादे किन्बा याङताम तासेदा मुला ।

धारा २३

(१) खाप्पातामान म्हीदा गे लाबा, ह्राङदा सेम निबा गे दाम्बा थेन गे लाबारी तोबा ओम ह्राङसे बिबा ह्राङबा परिस्थति स्होबा थेन गे आरेबाला फिरी संरक्षण याङबा याङताम तासेदा मुला ।

२. खाप्पातामान म्हीदा थेराङबा तिलाअी लेबाफेबा आलाना च्योच्यो गेला लागिरी च्योच्यो डेबो याङबा याङताम तासेदा मुला ।

(३) गे लाबा खाप्पातामान म्ही थेन थेला दिमम्हेमेदा लागिरी मानवीय प्रतिष्ठाअन्सार चाबा टिबाला लागिरी तोबा डेबो थेन तोनोन तोसाम सामाजिक संरक्षणग्याम ओम स्यानग्याम थेरी ह्रो याङबा याङताम तासेदा मुला ।

४. खाप्पातामान म्हीदा ह्राङला हितला रक्षादा लागिरी ट्रेड युनियन ठ्वाङबा थेन थेरी वाङबा याङताम तासेदा मुला ।

धारा २४

खाप्पातामान म्हीदा गे लाबाला दुअी थेन तलबथेन छ्याम विदाला छ्यामरी .ब्लाप्पा न्हाबा थेन फुर्सतला याङताम तासेदा मुला ।

धारा २५

(१) खाप्पातामान म्हीदा थेला ओम थेला दिमम्हेमेला स्वास्थ्य थेन सोबाला लागिरी चाबास्हे, क्वान, टिबा ग्ला ओम मानला सुविधाकादे थेन तोबाअन्सारला सामाजिक सेवाकादेला छ्यामरी ज्याबा ल्हुअी सोबा याङताम याङसेदा मुला । छ्यामरी गे आरेमा, आखाम्मा, ह्रेम्बा सिबा, खेप्पाखुअी दोबा वा थेला यावमिा फिरक्यापला दुअीरी साधन थेन स्रोत आरेना सोबारी आखाम्बा ताबा दुअीरी सुरक्षाला याङताम तासेदा मुला ।

(२) आमा थेन लाइनुकोलाकादेदा विशेषच्याबा थेन ह्रो याङबा याङताम तासेदा मुला । वैवाहिक सम्बन्ध तासी वा आताना केबा बेनान लाअीनुकोलाकादेदा च्योच्यो सामाजिक संरक्षण उपभोग लाबा याङताम तासेदा मुला ।

धारा २६

(१) खाप्पातामन म्हीदा ब्रिबाडोबाला याङताम तासेदा मुला । च्याङनारीन चुबा थेन आधारभूत ब्रिबाडोबादा डेबो फातोसेदा आरे । चुबा (प्रारम्भीक) ब्रिबाडोबा अनिवार्य तासेदा मुला । प्राविधिक थेन व्यावसायिक ब्रिबाडोबा बेनान च्याङना तासेदा मुला ओम ब्रिबाडोबा योग्यताला आधाररी बेनादान च्योच्यो पिन्सेदा मुला ।

(२) ब्रिबाडोबा, म्हीला पूर्ण विकास थेन मानवअधिकार ओम मौलिक स्वतन्त्रताला डेनदा ज्याबा स्होबापट्टि निर्देशित तासेदा मुला । ब्रिबाडोबासे बेनान ह्युल, जाति थेन धार्मिक समूहकादेगुडरी डिक्ना लाबा, सहिष्णुता थेन गीसेमगी ङामरी ताना लाबा थेन संयुक्त राष्ट्रसङ्घसे शान्ति थान्बारी लाबा बाङदा ङाच्छा बोर्बारी ह्रो लासेदा मुला ।

नेपाल तामाङ घेदड केन्द्रीय सचिवालय, काठमाडौं, नेपाल

(३) ह्राङला कोलाजुगुदा पिन्सेदा ब्रिबाडोबा दाम्बा ङाच्छाला याङताम थेला याङताम आपाआमादा तासेदा मुला ।

धारा २७

१. खाप्पातामान म्हीदा ह्राङला ह्युल्बाला ह्राङला रिमठीमअन्सार बो किन्बारी म्याङबा, कला उपयोग लाबा थेन वैज्ञानिक प्रगति ओम चुला उपयोगला फाइदाकादे उपभोग लाबा याङताम तासेदा मुला ।

(२) खाप्पातामान म्हीदा थेसे सिर्जना लाबा खाप्पाओनोन वैज्ञानिक, सेमल्हेङ वा कलात्मक कृतिग्याम याङबा नैतिक थेन भौतिक लाभकादेला संरक्षण लाबा याङताम तासेदा मुला ।

धारा २८

खाप्पातामान म्हीदा चु घोषणापत्ररी ब्रिबा याङताम थेन स्वतन्त्रताकादे ज्याना लासी याङबारी खाम्बा सामाजिक थेन जाम्बुलिङखोरला व्यवस्थाला याङताम तासेदा मुला ।

धारा २९

(१) खाप्पातामान म्हीदा ह्राङला समाजला फिरी दायित्व तासेदा मुला । थेराङबा समाजरी टिदासी जेक्खेन म्हीला स्वतन्त्रता थेन पूर्ण व्यक्तित्व विकासला सम्भावना ताला ।

(२) ह्राङला याङताम थेन स्वतन्त्रताला उपभोग लामा बेनान म्हीसे स्यानला याङताम थेन स्वतन्त्रताला डेन लातोसेदा मुला ओम प्रजातान्त्रिक ह्युलला नैतिकता, सार्वजनिक व्यवस्था थेन म्हीकादेला ज्याबादा लागिरी तोबा स्हेकादे याङबाला ताङरी कानूनग्याम स्होबा साँद न्हाङरी टितोसेदा मुला ।

(३) चु याङताम थेन स्वतन्त्रताकादे संयुक्त राष्ट्रसङ्घला सिद्धान्त थेन उद्देश्यकादे बिमा क्यालो ताबा लासी खाप्पाओनोन अवस्थारी उपभोग लाबारी याङसेदा आरे ।

धारा ३०

खाप्पा ह्युल, वर्ग थेन म्हीसे चु घोषणापत्ररी ब्रिबा याङतामथेन स्वतन्त्रताकादेदा नाङबा उद्देश्यसे वा थेराङबा गे लाबारी खाम्बा लासी वा गे लाबा लासी चु घोषणापत्ररी ब्रिबा याङताम थेन स्वतन्त्रताकादेदा व्याख्या लाबारी खाम्सेदा आरे ।

(१० डिसेम्वर १९४८ री संयुक्त राष्ट्रसङ्घला महासभाग्याम पारित ।)

कुमार तामाङ ब्लोन
केन्द्रीय महासचिव
नेपाल तामाङ घेदुङ
060/12/11